

**DA'WAH ISLAMIYAH DAN KESANNYA TERHADAP
MASYARAKAT ORANG ASLI DI DAERAH PETALING**

**Oleh:
Huzaimeah bt. Ismail**

**Disertasi ini untuk memenuhi keperluan
Ijazah Sarjana Sastera (Master of Arts)
Jabatan Pengajian Islam
Fakulti Sastera dan Sains Sosial**

Perpustakaan Universiti Malaya

A507342487

(04)

Dimikrofiksas pada 19 . 07 . 1998
No. Mikrofis 13633
Jumlah Mikrofis 5
HAMSIAH BT. MOHAMAD ZAHARI
UPR UNIT REPROGRAPHY
PERPUSTAKAAN UTAMA
UNIVERSITI MALAYA

**UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR
1994/95**

PENGHARGAAN

Dengan nama Allāh Yang Maha Pemurah lagi Maha Pengasih kepada seluruh makhluknya. Selawat dan salam ke atas Junjungan Besar Nabi Muḥammad (S.A.W) dan kalangan sahabat (R.A) dan pengikut-pengikutnya.

Syukur kehadrat Allāh (S.W.T) yang memberi taufiq dan hidayat serta memberi kekuatan dan semangat kepada hambanya yang dhaif dan serba kekurangan ini. bagi menyiapkan penulisan tesis hingga selesai. Mudah-mudahan dengan hasil usaha yang kecil ini, dapat menjadi renungan dan panduan kepada pembaca dan pengkaji seterusnya bagi meneliti kepentingan Dakwah Islāmiah yang merupakan suatu kewajipan ke atas individu Muslim menyampaikan kequdusinan Islām kepada seluruh masyarakat khususnya Orang Asli yang menjadi golongan minoriti di negara ini.

Dalam ruangan yang terhad ini, penulis merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan jutaan terima kasih khususnya kepada Yang Berbahagia Prof. Madya Dr. Haji Abdullah bin Ishak, selaku Penyelia tesis ini yang sentiasa memberi bimbingan tunjuk ajar, nasihat, dorongan dan bantuan serta banyak mengorbankan masa dan tenaga bagi menjayakan penulisan ini. Begitu juga kepada semua anggota Jabatan Pengajian Islām dan Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya yang memberi kerjasama dalam memberi kemudahan kepada penulis sepanjang kajian ini dibuat.

Ucapan terima kasih juga penulis sampaikan kepada Tuan Pengarah Jabatan Hal Ehwal Orang Asli (JHEOA) Shah Alam, pegawai-pegawai di jabatan tersebut

seperti Encik Sariion Husin, Encik Othman, Puan Aniton Abdullah dan kakitangan yang lain. Begitu juga kepada Jabatan Hal Ehwal Orang Asli (JHEOA) Kuala Lumpur, Jabatan Agama Islam Selangor (JAIS), pihak Perpustakaan Universiti malaya (UM), Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), Perpustakaan Tun Abdul Razak (ITM), Pusat Islām dan lain-lain tempat yang banyak memberi bantuan bagi menjayakannya.

Tidak ketinggalan juga ucapan terima kasih kepada Tuan Guru Besar Sekolah Rendah Bukit Lanjan, Batin Atan bin Long, Setiausaha Encik Elam, Batin Kassim (Air Kuning), Batin Kantan Anak Lipang (Puchong) dan penduduk-penduduk Orang Asli di kawasan-kawasan kajian yang banyak membantu penulis bagi mendapatkan maklumat-maklumat mengenai keadaan masyarakatnya.

Seterusnya, kepada suami, ayah, bonda dan keluarga penulis yang sentiasa memberi dorongan, kerjasama dan doa **restu** bagi menjayakan hasrat suci ini. Moga-moga Allah (S.W.T) sahaja yang dapat membalas jasa-jasa murni mereka.

Jaza-Kum Allah Khairan Kathira. Wa al-Salam

Huzaimah bt. Ismail
Universiti Malaya
Kuala Lumpur
1995

TRANSLITERASI

Penggunaan ejaan dalam disertasi ini adalah berdasarkan ejaan baharu Bahasa Malaysia. Bagi perkataan-perkataan Arab seperti nama, gelaran dan sebagainya penulis menggunakan sistem transliterasi seperti berikut:-

Konsonon

Nama	Bentuk	Transliterasi
alif	ا	a
hamzah	ء	,
ba'	ب	b
ta'	ت	t
tha'	ٿ	th
jim	ج	j
ha'	ح	h
kha'	خ	kh
dal	د	d
dhal	ڌ	dh
ra'	ر	r
zay	ڙ	z
sin	ڱ	s
syin	ڱ	sy
sad	ڱ	s
dad	ڏ	d

ta'	ت	t
'ayn	ء	'
<u>ghayn</u>	غ	gh
fa'	ف	f
qaf	ق	q
kaf	ك	k
lam	ل	l
mim	م	m
nun	ن	n
ha'	ه/ھ	h
waw	و	w/u
ya'	ي	y/i
ta'	ت	t

Vokal Pendek

: a /

: i /

: u /

Vokal Panjang

(ا) atau (ئ) : a /

(ا) : i /

(او) : u /

Distong

- (ا) / : ai/ay

- (ا) / : ayy

- (ا) / : iyy

- (او) / : au/aw

(۹) / : aww
(۹) , : uwu

Keseluruhan ejaan adalah berdasarkan huruf bukannya bunyi.

KEPENDEKAN

A.S	:	'Alayh al-Salām/alayhima al-Salām/ alayhim al-Salām.
b.	:	bin
h./h.h	:	halaman/halaman-halaman
H	:	Hijrah
JHEOA	:	Jabatan Hal Ehwal Orang Asli
JAIS	:	Jabatan Agama Islam Selangor
M	:	Masehi
PERKIM	:	Pertubuhan Kebajikan Islam Malaysia
R.A	:	Ra'dia Allah 'Anhu/radia Allah 'Anhum
S.A.W	:	Salla' Allah 'Alayh Wa Sallam
S.W.T	:	Subhanahu Wa Ta'ala
t.t	:	Tanpa tarikh
Vol.	:	Volume
Jil.	:	Jilid
Cet.	:	Cetakan
UIA	:	Universiti Islam Antarabangsa
UPR	:	Unit Pembangunan Rohani

Terj. : Terjemahan

Juz : Juzu'

ed. : editor

SENARAI JADUAL

	Halaman
Jadual 1 : Pembahagian Jumlah Penduduk Orang Asli Malaysia Barat Tahun 1986	224
Jadual 2 : Taburan Penduduk Mengikut Kumpulan Berdasarkan Negeri-negeri	225
Jadual 3 : Pembahagian Dan Jumlah Orang Negrito 1986	229
Jadual 4 : Struktur Organisasi Sosial Suku Kaum Negrito	231
Jadual 5 : Pembahagian Dan Jumlah Kumpulan Suku Kaum Senoi	234
Jadual 6 : Pembahagian Dan Jumlah Orang Melayu Asli (Proto-Malay)	239
Jadual 7 : Unit Asas Sosial Bagi Suku Jakun	241
Jadual 8 : Organisasi Sosial Suku Kaum Temuan	241
Jadual 9 : Pertambahan Penduduk Suku Temuan Bagi Semananjung Malaysia	253

	Halaman
Jadual 10 : Jumlah Penduduk Di setiap Kampung Orang Asli 1991	255
Jadual 11 : Kategori Umur Responden	257
Jadual 12 : Organisasi Sosial Suku Temuan	262
Jadual 13 : Taraf Pendidikan Responden	272
Jadual 14 : Pekerjaan Responden	274
Jadual 15 : Kehadiran Responden Dalam Kelas Agama	279
Jadual 16 : Bilangan Orang Asli Yang Menganut Agama Islam Dan Fahaman Animisma	280
Jadual 17 : Bilangan Keluarga Yang Memeluk Islam	308

	Halaman
Jadual 18 : Bilangan Orang Asli Yang Beragama Islam Dan Mengikut Fahaman Animisma	310
Jadual 19 : Bilangan Murid Mengikut Tahun Pengajian Sessi 1991/92	329
Jadual 20 : Sekolah-sekolah Yang Dihadiri Oleh Anak-anak Orang Asli	333
Jadual 21 : Bilangan Responden Yang Mempunyai Radio Dan Televisyen	341
Jadual 22 : Bekalan Elektrik Di Rumah Responden	343
Jadual 23 : Bekalan Air Paip Di Rumah Responden	343
Jadual 24 : Jenis Pekerjaan	358
Jadual 25 : Purata Pendapatan Bulanan	362

SENARAI RAJAH

	Halaman
Rajah 1 : Taburan Penduduk Orang Asli Semananjung Malaysia	.
Rajah 2 : Pelan Kawasan Bukit Lanjan	249
Rajah 3 : Pelan Kawasan Bukit Lanjan	250
Rajah 4 : Pelan Kawasan Air Kuning	251
Rajah 5 : Pelan Kawasan Sungai Rasau Puchong	252
Rajah 6 : Carta Organisasi Pentadbiran	263

SINOPSIS

Kajian ini merupakan satu kajian kes yang dibuat ke atas suku kaum Temuan yang tinggal di Kawasan Daerah Petaling, Selangor. Kajian ini memperlihatkan aspek-aspek perubahan yang berlaku dikalangan mereka kesan dari penyebaran dakwah Islamiah. Perubahan-perubahan tersebut dilihat dari sudut pendidikan, ekonomi dan sosial.

Bab I

Bab I ini sebagai bab pendahuluan memperlihatkan kepentingan manusia sebagai Khalifah di muka bumi yang dipertanggungjawabkan untuk menyebarkan kequdusinan Din Islam. Malaysia yang penduduknya terdiri dari berbagai-bagai bangsa dan keturunan tidak ketinggalan juga masyarakat Orang Asli, mereka perlu kepada bimbingan agama dan tunjuk ajar yang baik dari masyarakat Islam. Justeru itu perlaksanaan Dakwah Islamiah yang sistematik seperti yang ditunjukkan oleh Rasulullah (S.A.W) sangat penting untuk mengajak mereka menerima Islam.

Bab II

Penulis membincarakan tentang definisi "Dakwah Islamiah" agar pembaca dapat melihat bahawa Din Islam merupakan agama yang sempurna dan lengkap merangkumi seluruh aspek kehidupan samada spiritual dan material. Penulis juga membuat sorotan kembali tentang sirah perjuangan Rasulullah (S.A.W) dan

kejayannya agar dapat dijadikan panduan, contoh dan tauladan yang baik kepada seluruh umat Islam.

Bab III

Penulis memaparkan sejarah kedatangan Islam di Nusantara dan Tanah Melayu khususnya - merupakan satu daerah yang termasuk di dalamnya. Dalam bab ini penulis cuba melihat bagaimana proses perkembangan Dakwah Islamiyah berlaku di Tanah Melayu. Disamping itu dapat menonjolkan kegigihan para ulama' sebagai pendakwah dan Islam berkembang dengan pesatnya di rantau ini.

Bab IV

Secara deskriptif memperlihatkan aspek etnografi Orang Asli di Malaysia dan khususnya di Daerah Petaling. Seterusnya memaparkan peranan JHEOA, JAIS dan individu-individu tertentu untuk membangunkan golongan minoriti ini dalam semua bidang khususnya pendidikan dan penerapan nilai-nilai Islam dalam kehidupan mereka.

Bab V

Dalam bab ini pula penulis menjelaskan perubahan-perubahan yang berlaku kesan dari perlaksanaan Dakwah Islamiyah di kalangan mereka samada di segi pendidikan, ekonomi dan sosial.

Penutup

Penulis menganalisa secara keseluruhan tentang kajian yang dibuat. Penulis juga cuba mengutarakan beberapa cadangan dan pandangan yang difikirkan perlu untuk mengajak masyarakat Orang Asli menerima Islam sebagai "Way of Life".

SYNOPSIS

This case study the Temuan tribe - the Petaling Jaya District, Selangor exposes the changes which have taken place as a result of the spread of Islamic Dakwah. The Changes are manifested in the education, economy and social aspects.

Chapter I

As the introductory chapter, the first chapter explains or reveals the importance of human beings as vicegerents entrusted to spread the puviry of Deen on the earth. Malaysia, with its multi - ethnic population is not left behind (in the mission to spread Islam), also, the nature tribes population need the positive guidance frame the Muslim community. Therefore, the systematic implementation of Islamic dakwah as modeled by the prophet (S.A.W) is essential to inviting them to examine Islam.

Chapter II

The writer discusses the definition of Islamic dakwah in order of readers to appreciate Islam as a complete way of life, spiritually and mentally. the writer also traces the search of the Prophet's struggle and his success for us to emulate.

Chapter III

The writer explains the history of the arrived of Islam in the Malay archipelago, including the Malay Peninsular. In this Chapter, the writer tries to

"Show" how the Islamic Dakwah Spread in Malaysia. In addition, it brings out the industriousness of the ulama as dai' and the rapid spread of Islam in the region.

Chapter IV

This chapter describes the ethnographical aspects of the natives in Malaysia, particularly in the Petaling destrict. It further explains the role of JHEOA, JAIS and certain individuals in developing this minority group in all aspects particularly education and the integration of Islamic values in their lives.

Chapter V

In this chapter, the writer explains the effects of the implementation of Islamic Dakwah in terms of education, economy and society.

Ends

The writer provides a comprehensive analysis of the study conducted. The writer also presents of a few suggestions and her view on inviting the natives to except Islam as a way of life.

KANDUNGAN

	<u>Halaman</u>
PENGHARGAAN	1 - 11
TRANSLITERASI	111 - 1IV
KEPENDEKAN	V - VI
SENARAI JADUAL	VII - IX
SENARAI RAJAH	X
SINOPSIS	XI - XV
KANDUNGAN	XVI - XVIII
BAB I : PENDAHULUAN	1
1.1 Pengenalan	1
1.2 Pernyataan Masalah Dan Kepentingan Kajian	33
1.3 Definisi Istilah	47
1.4 Kaedah Kajian	53
1.5 Kesimpulan	56
BAB II : TASAWWUR DAKWAH ISLAMIAH	
2.1 Definisi Dakwah	60
2.2 Definisi Islam	72
2.3 Kewajipan Dakwah	84
2.4 Seruan Dan Tindakan Rasulullah (S.A.W) Di Mekah	104
2.5.1 Perkembangan Dakwah Islam Di Madinah	122
2.5.2 Perkembangan Dakwah Islam Di Luar Jaziran	135

Halaman

BAB III : PERSPEKTIF UMUM ISLAM DI MALAYSIA	
3.1 Kedatangan Islam Ke Nusantara Dan Tanah Melayu	150
3.2 Perkembangan Dakwah Islamiah Di Zaman Kerajaan Melaka	165
3.3 Perkembangan Dakwah Islamiah Di Zaman Penjajah	183
3.4 Perkembangan Islam Di Tanah Melayu Pada Kurun Ke-18	187
BAB IV : LATARBELAKANG KOMUNITI ORANG ASLI	
4.1 Etnografi Orang Asli Di Semenanjung Malaysia	216
4.2 Identiti Orang Asli	218
4.3 Taburan Penduduk Orang Asli	222
4.4 Latarbelakang Suku Kaum Orang Asli Di Semenanjung Malaysia	226
4.4.1 Suku Kaum Negrito	227
4.4.2 Suku Kaum Senoi	223
4.4.3 Suku Kaum Melayu Asli	238
4.5 Lokasi Kawasan Kajian	243
4.6 Struktur Penduduk	248
4.7 Latarbelakang Responden	256
4.8 Bahasa	258
4.9 Organisasi Sosial	259
4.10 Sistem Kepercayaan	264
4.11 Taraf Pendidikan	267
4.12 Pekerjaan	273
4.13 Pengaruh Dakwah Islamiah Di Kalangan Masyarakat Orang Asli	275

BAB V : KESAN-KESAN DAKWAH TERHADAP MASYARAKAT ORANG ASLI	
5.1 Kesan Dari Segi Akidah	284
5.2 Kesan Dari Segi Pendidikan	315
5.3 Kesan Dari Segi Sosial	340
5.4 Kesan Dari Segi Ekonomi	352
PENUTUP	367
LAMPIRAN I	392
LAMPIRAN II	401
BIBLIOGRAFI	416 - 433
TEMUBUAL	436